

STORTINGET

Innst. 180 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:52 S (2022–2023)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson og Hege Bae Nyholt om å harmonisere permitteringsregler mellom havbruk og annen industri

Som ledd i komiteens behandling av representantforslaget ble det 4. januar 2023 avholdt høring i saken.

Følgende deltok på høring:

- Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN).
- Sjømat Norge.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i folketrygdloven og gjøre endringer i dagpengeforskriften for å fjerne unntaket fra ordinære permitteringsregler, som lov om lønnsplikt under permittering, for fiskeforedling av laks, ørret og regnbueørret.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere om havbruksnæringen fortsatt skal være unntatt ordinære permitteringsregler, som lov om lønnsplikt under permittering.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 2. desember 2022 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 2. januar 2023 følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tuva Moflag, Runar Sjøstad, Trine Lise Sundnes og Torbjørn Vereide, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Kirsti Bergstø, og fra Rødt, Mimir Kristjánsson, viser til at Representantforslag 52 S (2022–2023) fra representanter fra Rødt omhandler en harmonisering av permitteringsreglene mellom havbruk og annen industri.

Arbeids- og inkluderingsministeren viser i sitt svarbrev av 2. januar 2023 til komiteen til at det vil bli tatt en gjennomgang av særreglene for bruk av permitteringer i fiskeindustrien.

Komiteen viser til at det har vært avholdt høring i saken. Der fremkom det, både fra arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden, et ønske om at det nedsettes et partsammensatt utvalg som går igjennom permitteringsreglene i fiskeindustrien.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialis-

tisk Venstreparti, viser til svarbrevet fra statsråden, der hun skriver at hun mener det er behov for å gjennomgå og vurdere om særreglene i permitteringsregelverket er godt tilpasset næringens behov og situasjon. Statsråden skriver videre at hun vil ta initiativ til en slik gjennomgang. Flertallet viser videre til at statsråden tirsdag den 31. januar 2023 uttalte til Dagens Næringsliv at hun ønsker å nedsette et partssammensatt utvalg for å gjennomgå problemstillingen. Flertallet er positive til dette og viser til at et partssammensatt utvalg ble foreslått av partene som deltok i høringen av representantforslaget.

Flertallet mener statsrådets beslutning om å nedsette et partssammensatt utvalg gjør at det ikke er nødvendig eller hensiktsmessig å vedta representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen Solberg vurderte å gjøre justeringer i permitteringsreglene for fiskeindustrien. Den gang kalte Arbeiderpartiet det for et «angrep» på fiskeindustrien og arbeidfolks rettigheter. Disse medlemmer merker seg at man nå har snudd tvert om og allerede har startet prosessen med å endre reglene.

Disse medlemmer viser til at det er mye usikkerhet langs kysten nå, i stor grad forårsaket av regjeringens kaotiske og uforutsigbare innføring av grunnrenteskatt for havbruk, kombinert med andre skatteskjerpelser. Disse medlemmer mener dette derfor ikke er rett tidspunkt for å gjennomføre enda flere store endringer på toppen av all uforutsigbarheten som regjeringen allerede har skapt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til permitteringsreglene for fiskerinæringen i sin tid ble endret med bakgrunn i de naturlige svingningene i råvaretilgangen. Tilførselen av råstoff vil altså kunne snu brått, og særregelen er laget for å sikre arbeidstakerne når det skjer. Selv om mye har endret seg i næringen, er fortsatt tilgangen på råvarer til tider en utfordring. Disse medlemmer viser til statsbudsjettet for 2020, der innstramningene fra 52 uker til 26 uker ble innført, men denne endringen ble lagt på vent da covid-19-pandemien inntraff. Disse endringene trådte i kraft først 1. januar 2022.

Disse medlemmer mener derfor at unntaksregelen for permittering i fiskeforedlingsindustrien, sjømatindustrien og fiskeoljeindustrien ikke bør endres med flere innstramninger.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen reversere gjeldende permitteringsregler for fiskeri- og havbruksnæringen, så antallet permitteringsuker blir 52 uker i løpet av en 18

måneders periode, istedenfor 26 uker i samme periode.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til svar fra statsråden på skriftlig spørsmål 22. november 2022 om at norske skattebetalere mellom 2018 og 2021 har betalt 15 mill. kroner i lønn til permitterte i oppdrettsnæringen fra første dag, fremfor at arbeidsgiver dekker denne kostnaden på lik linje med øvrig næringsliv. Videre vil dette medlem vise til at undersøkelser Dagens Næringsliv har gjort hos Nav, har vist at det i 2021 ble sendt ut permitteringsvarsel til 2 686 ansatte i elleve virksomheter innen slaktning og foredling av laks og ørret. NRK meldte 17. november 2022 om ansatte i havbruksnæringen på Vestlandet som 18 år på rad har fått permitteringsvarsel rundt årsskiftet. Tillitsvalgte i Salmar bekrefter også til NRK at det er vanlig med permitteringsvarsler rundt nyttår i hele bransjen på grunn av sesongmessige svingninger. Dette medlem mener det er vanskelig å se at slike rutinemessige utsendinger av permitteringsvarsler etter sesong rettferdiggjør særregler og unntak fra permitteringsregler i øvrig industri. Dette medlem viser videre til at regjeringen 1. februar 2023 inviterte LO, NHO, Sjømat Norge og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN) til å delta i en arbeidsgruppe for å se om særreglene for fiskeindustrien er godt nok tilpasset dagens situasjon og behov.

Videre vil Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Nav delta i en arbeidsgruppe for å gjennomgå permitteringsreglene i fiskeindustrien, hvorav et av punktene i mandatet er å

«foreslå eventuelle endringer i særreglene, herunder se på muligheten for å skille mellom fiskeindustribedrifter som benytter villfanget råstoff og råstoff fra oppdrett».

Dette medlem er glad for at regjeringen nå setter i gang et arbeid for å harmonisere permitteringsreglene mellom oppdrettsnæringen og øvrig industri, slik det foreslås i Representantforslag 52 S (2022–2023) fremmet av Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson og Hege Bae Nyholt. Videre forventer dette medlem at Arbeids- og inkluderingsdepartementet går inn i arbeidet med å gjennomgå permitteringsreglene med klare ambisjoner om å få til reelle regelendringer som gjør reglene for permitteringer i oppdrettsnæringen mer hensiktsmessige. Permitteringer skal skyldes forhold som er utenfor bedriftenes kontroll, noe de faste årlige permitteringer i oppdrettsnæringen ikke ser ut til å være. Ofte eier de samme selskapene oppdrettet og tar imot fisken på slakteriet og har således full oversikt over når det vil være tilgjengelig råstoff, på en måte bedrifter som videreforedler villfanget fisk, ikke har. Dette medlem vil videre vise til høringsinnspill fra NNN om at forslaget skal føre til forverringer for deres medlemmer som job-

ber i bedrifter som ikke utelukkende benytter råstoff fra havbruk. Dette medlem vil vise til at fiskeforedlingsbedrifter for alle praktiske formål ikke kombinerer råstoff fra havbruk med råstoff fra villfangst, og at forslaget således ikke vil ramme bedrifter som baserer virksomheten sin på villfanget fisk. Videre viser dette medlem til høringsinnspill fra NNN om at tidligere vedtatte reduksjon i antall tillatte uker for permittering i fiskeindustrien fra 52 til 26 uker reverseres. Dette medlem mener at inntil man har oppnådd målet om helårige arbeidsplasser i villfisknæringen, bør de særskilte permitteringsordningene for denne delen av fiskeindustrien opprettholdes. Reduksjonen i perioden med rett til permittering fra 52 til 26 uker i løpet av en 18 måneders periode, som Stortinget vedtok i 2019, bør også reverseres. Dette medlem viser for øvrig til Rødts alternative statsbudsjett for 2023, hvor det settes av midler til å gjeninnføre muligheten for 52 ukers permittering.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i folketrygdloven og gjøre endringer i dagpengeforskriften for å fjerne unntaket fra ordinære permitteringsregler, som lov om lønnsplikt under permittering, for fiskeforedling av laks, ørret og regnbueørret.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å øke perioden med rett til permittering i fiskeindustrien fra 26 til 52 uker.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen reversere gjeldende permitteringsregler for fiskeri- og havbruksnæringen, så antallet permitteringsuker blir 52 uker i løpet av en 18 måneders periode istedenfor 26 uker i samme periode.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å øke perioden med rett til permittering i fiskeindustrien fra 26 til 52 uker.

Forslag fra Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i folketrygdloven og gjøre endringer i dagpengeforskriften for å fjerne unntaket fra ordinære permitteringsregler, som lov om lønnsplikt under permittering, for fiskeforedling av laks, ørret og regnbueørret.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:52 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson og Hege Bae Nyholt om å harmonisere permitteringsregler mellom havbruk og annen industri – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 14. februar 2023

Kirsti Bergsto

leder

Runar Sjøstad

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres referanse
2022/4583

Vår referanse
22/4763-

Dato
2. januar 2023

Representantforslag 52 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Mímir Kristjaánnsson og Hege Bae Nyholt om å harmonisere permitteringsreglene mellom havbruk og annen industri

Jeg viser til brev fra Stortingets arbeids- og sosialkomité av 02.12.22. Komiteen ber meg vurdere representantforslag 52 S (2022–2023):

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i folketrygdloven og gjøre endringer i dagpengeforskriften for å fjerne unntaket fra ordinære permitteringsregler, som lov om lønnsplikt under permittering, for fiskeforedling av laks, ørret og regnbueørret.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere om havbruksnæringen fortsatt skal være unntatt ordinære permitteringsregler, som lov om lønnsplikt under permittering.

Svar:

Det gjelder særlige regler i forbindelse med permittering av ansatte i fiskeindustrien. Særreglene er begrunnet med at råstofftilgangen innenfor denne næringen er mindre forutsigbar enn i andre næringer. De viktigste særreglene som gjelder i fiskeindustrien er:

- Etter lov om lønnsplikt under permittering (permitteringslønnsloven) har arbeidsgivere generelt lønnsplikt de første 15 dagene av permitteringsperioden. Permitteringslønnsloven gjelder ikke ved permittering av ansatte i fiskeindustrien, og dermed har arbeidsgiverne her ingen slike dager med lønnsplikt.
- Generelt er det tre ventedager før dagpengeutbetalingene til de permitterte starter. For permittering i fiskeindustrien gjelder det ingen slike ventedager.
- For å ha rett til dagpenger er det generelt et krav at arbeidstiden må være redusert med minst 50 prosent. For permitterte i fiskeindustrien er kravet at arbeidstiden er redusert med minst 40 prosent.

Fiskeindustrien har endret seg mye de siste tiårene, og det er ulikheter mellom den tradisjonelle fiskeindustrien og den delen av industrien som bearbeider laks og ørret. For det ene har bearbeidingsindustrien i økende grad mottatt sitt råstoff (fisk) fra havbruk (oppdrettsfisk) og mindre grad fra fiskeri (villfisk). NOU 2019: 18 *Skattelegging av havbruksvirksomhet* illustrerte den store betydningen av oppdrettsnæringen: I 2018 hadde oppdrettsnæringen samlet en bearbeidingsverdi på 32 mrd. kroner, mens bidraget fra villfisk til sammenligning var 13 mrd. kroner. For det andre har det blitt færre og større bedrifter, og de store bedriftene har fått større kontroll over hele næringskjeden, fra oppdrett, via slakting og foredling til salg, eksport og markedsføring. I sum mener jeg disse endringene har gjort rammebetingelsene mer stabile, forutsigbare og kontrollerbare i den delen av næringen som benytter oppdrettsfisk som råstoff. Den delen av næringen som baserer seg på villfanget fisk, står fortsatt overfor mindre forutsigbar råstofftilgang enn andre næringer.

Som svar på representantenes spørsmål 1, mener jeg det er behov for å gjennomgå og vurdere om særreglene i permitteringsregelverket er godt tilpasset næringens behov og situasjon. Jeg vil derfor ta initiativ til en gjennomgang av særreglene for bruk av permitteringer i fiskeindustrien, herunder se på muligheten for å skille mellom fiskeindustri som benytter villfanget råstoff og bedrifter som baserer seg på oppdrettsfisk.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har vært i kontakt med Arbeids- og velferdsdirektoratet og drøftet muligheten for å praktisere et slikt skille ved behandling av dagpenge-saker knyttet til permitteringer. Per i dag mangler etaten tilstrekkelig informasjon og kunnskap til å skille mellom bedrifter i fiskeindustrien. En gjennomgang må også vurdere om og hvordan slik informasjon kan innhentes på en mest mulig hensiktsmessig måte.

Når det gjelder representantenes spørsmål 2, vil jeg understreke at særreglene i permitteringsregelverket først og fremst er ment å gjelde nettopp for den delen av næringen som driver bearbeidning og foredling av fisk og sjømat, dvs. bedrifter som baserer driften på leveranser av fisk og sjømat. I dagpengeforskriften § 6-7 fremgår dette tydelig; «(...) bedrifter for tilvirkning av saltfisk, tørrfisk og klippfisk, frysing av fisk, produksjon av fiskehermetikk og annen produksjon av sjømat- og fiskevarer, og i fiskeoljeindustrien». I havbruksnæringen er behovet for permitteringer langt mindre enn i deler av fiskeindustrien, og Arbeids- og velferdsdirektoratet registrerer svært få permitteringer i denne delen av næringen.

Med hilsen

Marte Mjøs Persen

